

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๒๒๐.๓/๕๖๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส8177
รับที่ : ๘2519/56
วันที่ : 26 ก.พ. 56 เวลา : 13:07
เลขที่ : ๕๑-๗
วันที่ : 18-35

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง ผลการพิจารณาคำร้อง (กรณีปัญหาความขัดแย้งระหว่างนายทุนผู้เลี้ยงหอยแครงกับกลุ่มชาวประมง
พื้นบ้านอ่าวปัตตานี)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อ พิจารณา

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล)๒๕๑๗ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอความเห็นเรื่อง ผลการพิจารณาคำร้อง (กรณีปัญหาความขัดแย้งระหว่างนายทุนผู้เลี้ยงหอยแครงกับกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี) เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) พิจารณาแล้ว เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเสนอ โดยมีการดำเนินการของหน่วยงานและความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑. สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ดำเนินการจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของประเทศ ตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

๑.๑ ตามมาตรา ๑๓ (๑) จัดทำนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นนโยบายและแผนระยะยาว (๒๐ ปี) ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เป็นฉบับแรกและใช้อยู่ในปัจจุบัน และในขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีการพัฒนาซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ภาคประชาชน สถาบันการศึกษา นักวิชาการ องค์กรพัฒนาและองค์กรระหว่างประเทศ โครงการการวางแผนทางความร่วมมือของชุมชนในการจัดการเชื้อเพลิงป่าเต็งรัง โดยใช้แบบจำลองไฟฟ้า ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วงเงิน ๕.๐๐ ล้านบาท ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

๑.๒ ตามมาตรา ๓๕ จัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นกรอบชี้้นำให้ภาคีการพัฒนาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในระยะกลาง (๕ ปี) โดยได้ดำเนินการจัดทำแผนมาแล้วรวม ๓ ฉบับ คือ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๙ กรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ และฉบับปัจจุบันที่ประกาศใช้อยู่ คือ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ซึ่งได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่มที่ ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๓๗ ง ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และเป็นแผนที่มิช่วงระยะเวลาเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) เพื่อให้มีความสอดคล้องและเป็นไปใน

ทิศทาง...

ทิศทางเดียวกันโดย ในกระบวนการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ให้ความสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเช่นกัน นอกจากนี้ ภายใต้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อรักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ และอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ของสังคมด้วยการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นธรรม

๑.๓ เนื่องจากพื้นที่อ่าวปัตตานีเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ และวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ควรดำเนินการตามมาตรการ อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ซึ่ง สผ. ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานในพื้นที่ชุ่มน้ำ

๑.๔ การดำเนินการในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ชายฝั่งทะเลอื่นๆ ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งจากการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินและกิจกรรม ชายฝั่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่ง โดย สผ. ได้ประมวลปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัด สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และเพชรบุรี เป็นกรณีตัวอย่างในการจัดทำแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินและ กิจกรรมชายฝั่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่ง และเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พิจารณาในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้มีมติ เห็นชอบต่อแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินและกิจกรรมชายฝั่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม บริเวณชายฝั่ง ดังนี้

(๑) ให้มีการจัดทำฐานข้อมูล จำนวนและตำแหน่งของแปลงเลี้ยงหอยให้เป็นปัจจุบัน โดยกรมประมงเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

(๒) ให้มีการควบคุมจำนวนกระดง และร้านเฝ้ายอย อย่างเคร่งครัด โดยต้องไม่เป็นการ ปลุกสร้างในลักษณะสิ่งก่อสร้างถาวรหรือดัดแปลงเป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ โดยกรมประมง กรมเจ้าท่า และจังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

(๓) จัดทำแผนที่ขอบเขตพื้นที่ (Zoning) ที่กรมประมงอนุญาตให้มีการตั้งแปลงเลี้ยงหอย ให้สอดคล้องกับสมรรถนะในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) ไม่กระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ไม่กีดขวางลำน้ำ และไม่มีผลกระทบต่อทัศนียภาพชายฝั่ง โดยกรมประมง กรมเจ้าท่า และกรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

๒. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการอนุรักษ์ป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในบริเวณพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ รวมทั้งชายทะเลและพื้นที่ทะเลที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง และได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ โดยการจัดฝึกอบรมราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) เป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่องทั่วประเทศ ประมาณปีละ ๒๑ รุ่น รวมทั้งได้มีการคัดเลือกและว่าจ้างประชาชน ในพื้นที่มาปฏิบัติงานป้องกันรักษาป่าร่วมกับเจ้าหน้าที่ในลักษณะพนักงานพิทักษ์ป่าอีกทางหนึ่งด้วย

๓. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ดำเนินการจัดประชุมสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กร และภาคี การจัดประชุมเพื่อเสริมสร้างสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดประชุมเผยแพร่ความรู้และสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เยาวชน นิสิต นักศึกษา ให้รู้คุณค่าการอนุรักษ์ทรัพยากร และระบบนิเวศเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมทั้งก่อให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศทางทะเล

ที่สมบูรณ์...

ที่สมบูรณ์ต่อไป และมีความเห็นเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

๓.๑ อ่าวปัตตานีในเขตท้องที่ตำบลบานาและตำบลตันหยงลุโล๊ะ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ยังมิได้ประกาศกำหนดเป็นท้องที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่จะสามารถอนุญาตให้บุคคลเข้ามาทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้ จึงยังเป็นที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์ บุคคลทุกคนจึงมีสิทธิทำการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้ ดังนั้น ส่วนราชการจึงควรส่งเสริมให้มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง รวมทั้งการเพาะเลี้ยงหอยแครง โดยเป็นผู้จัดหาพันธุ์หอยแครงเพื่อปล่อยให้ชุมชนบริหารจัดการ เพื่อแก้ปัญหาทุนนำพันธุ์หอยแครงไปเพาะเลี้ยงและกันแนวเขตโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมาย และหวังกันไม่ให้ประชาชนคนอื่นเข้าไปจับหอยแครง อันมีลักษณะเป็นการครอบครองเพื่อประโยชน์เฉพาะด้าน

๓.๒ การเลี้ยงหอยแครงต้องไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นและอยู่ในกรอบชุมชน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นภายในพื้นที่ ซึ่งสามารถเลี้ยงหอยแครงได้โดยการเก็บด้วยมือ ใช้แรงงานชาวบ้าน ไม่คราดหอยด้วยเรียวยนต์ ไม่ปักหลัก และไม่แสดงอาณาเขต

๓.๓ ให้งานที่มีหน้าที่รับผิดชอบทำประชาคมกับชาวบ้านในพื้นที่ เพื่อการแก้ไขปัญหาชุมชน การวางแผนพัฒนาชุมชน การกำหนดข้อตกลงร่วมกันโดยประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

๔. กรมป่าไม้ ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการอนุรักษ์พื้นที่ป่า และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยการดำเนินโครงการป่าชุมชนซึ่งให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาอนุรักษ์พื้นที่ป่าในพื้นที่โครงการป่าชุมชน ซึ่งชุมชนจะได้รับประโยชน์จากการเก็บหาไม้ฟืน ทำไม้ และเก็บหาของป่าบางชนิด ตามที่ระเบียบและกฎหมายกำหนดเพื่อใช้สอยในครัวเรือนได้ด้วย ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๔๔ และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

๕. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยการเสริมศักยภาพและพัฒนาบทบาทองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

สำนักผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ทส.

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๒๕๕